¶ Incipit Glosa sup Secūda parte doctrinalis in hoc opusculum diligenter collecta. que vt scholaribꝫ necessaria. sic etiam informatoribꝫ ac instructoribꝫ eoꝝ erit vtilissima.

¶ Incipit Prologus

Grammatica est ars recte scribendi recte q̄ loquendi. ¶ Grammatica est nobis necessaria Egemus em̄ arte recte scribendi cū volumus aliquid significare ab sentibꝫ. loquēdi rc/cte arte opus habem⁹ cum aliquid p̄ntibꝫ significare volumus. ¶ Grammatica est ars liberalis q̄m liberale illud dr̄ qō ad libeꝝ homiēm ptinet. Scientia aūt grammaticæ ad libeꝝ hoiēm ptinet. decet em̄ libeꝝ hoiēz scire recte scribere z loq̄. ¶ grāmatica est ars liberalis. Grāmatica cuz duplicato m scribitur qz gramma græcū nomē lrāz significās vñ grāmatica deducitur cū gemināto m scribit Sūt aūt grammata apō græcos. Alpha. Bita. Ganma Delta Etha Zeta Itha Thita Iota. Kappa Labda Mi Ni Xi Omikron Pi Ro Sigma Taf ypsilō Phi Chi Psi Omega V Grāmatica cæ declinat scom latinā declinatōem sic musa. grāmatiki. is apō græcos vbi nos grāmatice ces eo q̄ itha græcū in e nr̄m quertit ¶ Eodē modo dialectica rhetorica arithmetica musica physica logica declinātur fm latinā declinatioēm. Dialectiki rc. q̄ noia in itha finiūtur. fm græcos vbi nos dialectice rhetorice arithmetice musice physice ea q̄ grāmatice dicim⁹ supiori rōne. Magdalena itē habet magdalenæ gtm̄ Magdalini is vbi nos magdalene magdalenes. vtrūq̄ ergo bn̄ dr̄ Maria magdalena z Maria magdalene ¶ Grāmaticus latine dr̄ lrātus Grammatica lrātura Illrātus vel græce Idiotis latine idiota dr̄ qui nescit lrās ¶ Laicus nō fit id qō illrātus. p̄t em̄ laicus esse lrātissimus Helius ergo dicit petrus est idiota vel illrātus q̄z petrus est purus laicus. Clericus nō fit id qō lrātus. sed clericus dr̄ q̄ ptinēt ad sortem dei. kliros em̄ sors dr̄ Homines em̄ diuisi sunt in duas ptes quaꝝ vna est sors dei ad quam ptinēt clerici. altera sors mūdi ad quā laici ptinēt. Helius ꝙ dicitur Petrus est mediocriter lrātus q̄z petrus est ꝓpetes clericus ¶ Nomine lrāz similiter grammatica significatur Inde ludus litteraꝝ dicitur schola in qua discitur grammatica. z ludi magister dicitur q̄ docet pueros grammaticā. Valeri⁹. Dionysius ex tyrāno ludi magister fact⁹ est ¶ Recte scribit z loquit. q̄ neq̄ barbarismū neq̄ solocismuz facit Duo em̄ sunt vicia fmōis. vt Tullius dr̄ in rhetoricis q̄ faciūt q̄ minus latinus sit fmo Hæc vicia si vitamus recte scribim⁹ z loq̄mur Barbarismus est viciosa corruptio vocabuli. Dicitur viciosa. qz per metaplasmum apud poetas fit corruptio nō viciosa. vt cū dr̄ gnatus pro natus. per prothesin. temno pro contemno per apheresin. amasti

pro amauisti p syncopam. induperator p impator p epenthesim. amarier p amari per peragogen. face p fac per apocopen. alius ubicem media syllaba producta pro alius ubicen p synaresim. pictai aulai p pictę aulę p diaresim. Dederitis penultima syllaba producta pro dederitis per diastolen. eodem penultima correpta pro eodem p systolen. olli p illi p antithesim. euandre pro euander p metathesim. Barbarismus facimus scribendo t loquendo. possum⁹ em̄ uiciose scribere t loqui. Hi tis modis fiunt barbarismi. Qui uicio se lrām pro littera scribit barbarismum facit. vt qui t pro c ponit aut c pro t. Felicior audacior cum c scribuntur qui ea aliter scribit barbarismum facit. fortior lætior cuz t scribenda sunt. Qui h̄ grecū nomē phȳsis quod sic latine scribi t ab eo uentia cum f scribit non recte scribit. debet enim scribi periph Christophorus cum ph scribi debet. nō cum f quo modo carpophorus. Et græci in os finiunt. vt Christophoros Carpophoros ¶ Qui nomina cum latino i scribit quæ cum græco scribenda sunt. aut ea cuz græco scribit quæ cum latino scribentur non recte scribit. Imitor inmago cum latino i scribi debent. Composita ex græca præpositione syn cum græco y scribenda sunt. Ea enim commodato accepimus a græcis. quocirca ita scribenda sunt quo modo greci ea scribunt Syllogismus syllepsis cum geminato l t y græco scribi debent. quia apud græcos hoc modo. Syllogismos syllipsis. Dialectica cū i latino t ct scribi debet. Deriuatur ei a verbo græco Dialegome qđ disputare significat. qui id nomen aliter scribit non recte scribit Qui detrahit dictioni litteram aut asperationem debitam nō recte scribit. ¶ Hypothesis hypotetica hypocrita hydropicus cum græco y aspirato scribi debent Iunct̄ enim dictio a græco y incipere debet nō aspirato. Hieronym⁹ Hierosolyma. hierarchia cum latino i aspirato scribi debent. hieros enim unde deriuatur. cum i aspirato scribitur tantum quantum sacer significans. ¶ Hæ quatuor consonantes c p r t quandoq; aspirātur. quandoq; carent aspiratione. Cum debetur eis aspiratio cauendum est ne detrahatur. Christus Christianus chirurgus chronographia chronica cum ch scribi debent. quia sic græci ea scribere cōsueuerunt. Philosophus philippus cum ph. quia ita græci etiam consueuerunt ea nomia scribere. Rhetor rhetorica cum rh. quia nota aspirationis cadit super ita quod nos in e mutamus. Theologus theophilus cum th quia a theos quod est deus descendunt. ¶ Qui adiecit dictioni litteram aut aspirationem non debitam non recte scribit. Comedo. tolero. legitimus. Si m l t duplicant male scribuntur. Abundo componitur a præpositione ab t undo. ergo sine aspiratione scribi debet Abominor nō postulat aspiratio em̄. neq; perennis nomē. componitur em̄ a præpositione per t ānus. perennis em̄ fluuius dicitur qui toto anno fluit. Qui p inter m t n interponunt non recte scribunt. male ergo scribuntur scamnū. damnum. somnus. solemnis cum p. Qui litterā inter duas vocales positam t posteriori vocali debitā priori adiicit nō recte scribit. Quocirca cum volum⁹ hāc dictionē noster dixit

re debemus no scribere in fine ꝑsus ꝓcedentis ⁊ ster in ꝓncipio seqntꝫ
Cum volum⁹ nomen doctor diuidere. terminabim⁹ ꝑ sum ꝓcedentem
syllaba do. ⁊ sequentē incipiem⁹ a syllaba ctor. Cum vicioſe hoc eſt ſi/
ne metaplaſmo ſyllaba breuis ꝓducitur aut ꝓducta corripit barbariſ
mus fit pmunciando. Alexandō. Barbarus ē vocis corruptio fcā lati/
ne. hoc viciū facimus dicendo dña dñs ¶ Qui noīa cū diphthongo
æ vel oe ſcripta ita profert vt ſcripta ſunt barbariſmū facit. qđ ne fiat
ſcribuntur a plærisqꝫ noīa q̄bus diphthōgus debetur abſqꝫ diphthōgo
faciendum tñ eſt ea noīa integriora eſſe quæ cū diphthongo debita cꝑ q̄ ſi
ne ea ſcribūtur. ¶ Soloecismus cū oe diphthōgo ſcribit ⁊ eſt nomen
ḡtuor ſyllabaꝝ. Si enim eſſet nomē pentha ſyllabum. vicioſus eſſet h
ꝑsus Juuenalis. Verba ſoloecismū liceat feciſſe marito. ¶ Soloe/
ciſmus eſt vicioſa ꝯſtructio dictionū Et fit ſoloeciſmus cū ꝑs oratōnis
vicioſe pro ꝑte ponitur. Dicitur vicioſe qm̄ ꝓ tropum ꝑs ꝓ ꝑte ponit
ſed nō vicioſe. Ut apud ꝟgilium ardebat ꝓ amabat ponitur. cū inqt.
Formoſum paſtor corydon ardebat alexim ¶ Cum infinitiuus mo/
dus ꝓ preterito impfecto indicatiui poſitus habet ntiam ſuppoſitū non
fit ſoloeciſmus. q̄a hoc ſine vicio fit cum id oratōnis genus ab autorib⁹
tritum ſit ſed antitheſis vt apud Saluſtium. pauci ex amicis auxilio
eſſe. Cum ablatiuus caſus nominis quarte declinatiōis pro dtō ponit
ſoloeciſmus nō fit ſed antiptoſis vt apud Virgiliuꝫ parce metu ꝓ me
tui. Cum particula vt pro ptic⁹la q ponitur aut q pro vt ſoloeciſmus
fit. q̄a hmōi poſitio vicioſa eſt. nō recte ergo ōr ioānes rogauit me q le
gerem. q̄a ponitur q pro vt niſi velimus tātum ſignificare quātum io
annes rogauit me ꝓterea q̄a legebam. Nec recte dicitur ioannes tam
doctus eſt q mirum eſt. dicendum em̄ ē ioannes tam doctus eſt vt
mirum ſit eum tam doctum eſſe. ¶ Cum particula q pro ne
ponitur ſoloeciſmus committitur. igitur melius dicitur timeo ne ma
giſter veniat cꝑ timeo q magiſter veniat. ¶ Grammatica aliter defi
nitur trita definitiōe. Grāmatica eſt ſcientia docēs recte ſcribere. recta
ſcripta recte intelligere. recta intellecta recte ꝓponere. recte compoſita
debito modo pronūciare. Quæ definitio quatuor ptes grammaticæ
complectitur quarum vna dicitur orthographia quæ docet recte ſcri
bere Orthos rectus dicitur graphia ſcriptura Inde latine orthogra
phia recta ſcriptura. ⁊ orthographus q̄ recte ſcribit. Altera ps gram
matice dicitur etymologia Etymos grece latine verus dicitur. logia
eloq̄um. inde latine etymologia componitur ⁊ interpretatur veriloq̄/
um. Etymologia docet vnde dictiones originē trahant ⁊ quid ſignifi
cent. Ex etymologia ſcimus q areopagus interpretatur vicus mart⁹
ares enim habens arcos genitiuum mars dicitur ⁊ pagus vicus. Fu
it autem areopagus athenis locus iudicij in vico martis. Inde latine
areopagitæ iudices q̄ in areopago iudicabāt. In ebrardo ⁊ catholico
ares virtutem ſignificare dicitur. ſed ſi volumus græcis credere virt⁹
arete dicitur non ares. ¶ Ex Etymologia ſcimus q aner grece lati/
ne vir dicitur cuius genitiuus eſt andros ſignificans id quod viri. q
gyne mulier dicitur. ¶ Inde androginus qui vir ⁊ mulier eſt qua/